

Ivan DUMINICA

Cercetări genealogice la bulgarii din Republica Moldova și Ucraina: aspect istoriografic

<https://doi.org/10.52603/rec.2023.33.05>

Rezumat

Cercetări genealogice la bulgarii din Republica Moldova și Ucraina: aspect istoriografic

Studiul descrie mișcarea genealogică care se manifestă în rândul comunității etnice bulgare din zona istorică a Bugeacului, împărțită actualmente între Republica Moldova și Ucraina. O primă lucrare cu caracter genealogic se pare că a fost broșura preotului Dmitri Ceachir din colonia bulgară Iserlia „Schiță biografică a familiei Ceachir”, publicată la Chișinău în anul 1899. În perioada contemporană, cercetarea genealogică i-a interesat mai ales pe istoricii localităților. În acest sens, unul dintre cei mai cunoscuți rămâne Petar Caireac din orașul Taraclia. În 1992, el scoate de sub tipar volumul biografic „Olimpii Panov”, dedicat acestui renumit taraclian, care a participat la eliberarea Bulgariei de sub dominația otomană, iar, după aceea, la construirea Statului Bulgar. În lucrarea menționată a fost publicată în premieră spița genealogică a familiei Panov cu explicațiile și comentariile convenite. Ulterior, P. Caireac a publicat o valoroasă carte în două volume „Arborii genealogici ai Taracliei” (1999, 2002), de asemenea în rusă, în care au fost incluse spițele de neam ale familiilor bulgare din acest oraș, reconstituite de la momentul stabilirii lor în Basarabia până la sfârșitul secolului XX. Această lucrare a generat o mișcare genealogică în alte localități cu populație bulgară din Bugeac.

Cuvinte-cheie: genealogie, bulgari, Basarabia, Bugeac, Republica Moldova, Ucraina.

Резюме

Генеалогические исследования болгар Республики Молдова и Украины: историографический аспект

В данном исследовании описывается генеалогическое движение, которое проявляется среди болгарской этнической общности на исторической территории Буджак, в настоящее время разделенной между Республикой Молдова и Украиной. Первым генеалогическим трудом была брошюра священника Дмитрия Чакира из болгарской колонии Исерлия «Биографический очерк рода и фамилии Чакир», изданная в Кишиневе в 1899 г. В современный период генеалогические исследования представляли особый интерес для краеведов. В этом плане одним из самых известных генеалогов остается Петар Кайряк из города Тараклия. В 1992 г. он опубликовал объемный биографический труд «Олимпий Панов», посвященный этому знаменитому тараклийцу, участвовавшему в освобождении Болгарии от османского владычества, а затем в строительстве третьего Болгарского царства. В упомянутой работе впервые опубликовано генеалогическое древо рода Пановых с соответствующими пояснениями и комментариями. Позже П. Кайряк издал ценную книгу в двух томах «Генеалогические древа Тараклии» (1999, 2002), также на русском языке, в которую были включены генеалогические схемы болгарских родов этого города, реконструированные со времени их обоснования в Бессарабии

до конца XX в. Эта работа вызвала генеалогическое движение в других местах с болгарским населением в Буджаке.

Ключевые слова: генеалогия, болгары, Бессарабия, Буджак, Республика Молдова, Украина.

Summary

Genealogical research among Bulgarians of the Republic of Moldova and Ukraine: Historical aspect

This study describes a genealogical movement that manifests itself among the Bulgarian ethnic community in the historical territory of Bujak, currently divided between the Republic of Moldova and Ukraine. The first genealogical work was the pamphlet of the priest Dmitry Chachir from the Bulgarian colony Iserlia – “Biographical sketch of the family Chachir”, published in Chisinau in 1899. In the modern period, genealogical research was of special interest to local historians. In this regard, one of the most famous genealogists is Petar Kairak from the city of Taraklia. In 1992, he published a voluminous biographical work “Olympii Panov”, devoted to this famous Taraklian, who participated in the liberation of Bulgaria from the Ottoman Empire, and then in the construction of the third Bulgarian kingdom. In the mentioned work, a genealogical tree of the Panov family was published for the first time with appropriate explanations and commentary. Later, P. Kairak published a valuable book in two volumes “Genealogical trees of Taraklia” (1999, 2002), also in Russian, which included genealogical trees of the Bulgarian families of this city, reconstructed from the time of their migration to Bessarabia until the end of the 20th century. This work caused a genealogical movement in other places with Bulgarian population in Bujak.

Key words: Genealogy, Bulgarians, Bessarabia, Bujak, Republic of Moldova, Ukraine.

Comunitatea bulgarilor basarabeni s-a format în acest teritoriu în urma emigrărilor masive care s-au desfășurat în timpul războaielor ruso-turce la sfârșitul sec. al XVIII-lea – începutul sec. XIX. În zona istorică a Bugeacului, împărțită actualmente între Republica Moldova și Ucraina, au fost formate 83 de colonii cu o populație care ajungea la 200 de mii de bulgari (Duminica 2017: 53-121).

Studiul dat descrie mișcarea genealogică care se manifestă în rândul acestei comunități etnice în trecut și prezent. Primele cercetări genealogice au apărut încă în perioada țaristă, la sfârșitul sec. al XIX-lea. Autorii acestor cercetări au fost fețe duhovnicești, care se interesau de trecutul familiilor lor.

În acest sens, o primă lucrare cu caracter genealogic a fost broșura preotului Dmitri Ceachir din

colonia bulgară Iserlia „Schiță biografică a familiei Ceachir”, publicată în limba rusă la Chișinău în anul 1899 (Чакыр 2005: 25-55). Dmitrii Ceachir a folosit ca izvoare de cercetare documentele personale, care se păstrau în arhiva familiei Ceachir. În urma cercetărilor, autorul a stabilit că primele mențiuni despre familia sa se regăsesc încă în sec. al XVII-lea. Mai mult ca atât, preotul a subliniat, că Ceachirenii sa trag din satul bulgăresc Șapla (actualul oraș Șabla, reg. Dobrici) (Чакыр 2005: 25).

Menționăm, anume preotul Dmitrii Ceachir primul a publicat și o spiță genealogică a familiei Ceachir, care cuprinde anii 1700–1892. Însă cercetările actuale ne permit să constatăm că această spiță genealogică a fost alcătuită tendențios (Реулец, Кышлалы 2020: 11-18). Pentru a arăta că bunicul său (Zaharii) a fost ctitorul și primul preot al bisericii din satul Ceadâr-Lunga, el adaugă în mod deliberat anii strămoșului său, făcându-și astfel fratele mai mare (Fiodor) să pară mai tânăr. Fiind deja născut, atunci când ambii bunei erau încă în viața, Dmitrii Ceachir nu putea să nu știe despre faptul că fratele Fiodor era mai mare decât Zaharii. Mai mult, în spița genealogică, el în mod intenționat falsifică datele despre bunei săi, ca să pară că ei sunt veri, dar nu frați nativi (Foto 1. Spița genealogică a familiei Ceachir, întocmită de preotul Dmitrii Ceachir).

În perioada interbelică, această greșeală (sau falsificare) a fost repetată de către un alt reprezentant al familiei Ceachir – protoiereul și istoricul Mihail Ceachir. Folosind ca exemplu spița genealogică a lui Dmitrii Ceachir, el doar a adăugat informații legate de ramura ce ține de el însuși. Mihail Ceachir a oferit această spiță genealogică unui alt preot – Nicolae Popovschi, care a publicat-o în anexa monografiei sale „Istoria bisericii din Basarabia în veacul al XIX-lea sub ruși”, editată la Chișinău în anul 1931 (Popovschi 1931: 489) (Foto 2. Spița genealogică, întocmită de preotul Mihail Ceachir).

În prima jumătate a sec. XX, interesul de cercetare genealogică apare în rândul intelectualilor bulgari. Unul dintre aceștia a fost Iov Titorov, născut la Bolgrad, iar după eliberarea Bulgariei de sub dominația otomană stabilit la Sofia. Anume el a efectuat o cercetare genealogică pentru filantropul și omul înstărit din Comrat Gheorghii Țanco-Câlcic. Această cercetare s-a soldat cu editarea unui volum biografic despre Gheorghii Țanco-Câlcic (Титоров 1910). Lucrarea apare în formă de broșură și conține 38 de pagini. Titorov nu prezintă o spiță genealogică a familiei Țanco-Câlcic, însă în paginile lucrării vorbește detaliat despre strămoșii subiectului

său de cercetare. Autorul nu menționează sursele din care s-a documentat, însă ajunge la concluzia că neamul Țanco-Câlcic se trage din orașul bulgar Kazanlâk, de unde la începutul sec. al XIX-lea emigrează străbunicul lui Gheorghii – Andrei Țanco-Câlcic, împreună cu fiul său Dimitri (care avea pe atunci 6 ani) (Титоров 1910: 25). Presupunem, că această informație a fost dată de însuși Gheorghii Țanco-Câlcic. Iov Titorov nu a consultat documentele de arhivă, din care cauză nu putea să știe că neamul Țanco-Câlcic purta numele de familie Kazanji, și că abia la mijlocul sec. XX numele a fost schimbat în Țanco-Câlcic, din cauza că bunica lui Gheorghii Țanco-Câlcic – Dobrana (după moartea soțului său Dimitri), s-a măritat a doua oară cu locuitorul din Comrat Demir Câlcic. Fiul ei – Țanco, a moștenit familia tatălui său vitreg (ANRM. F. 134, inv. 2, d. 507, ff. 30v.-31; F. 211, inv. 18, d. 29, ff. 20v.-21; d. 43, ff. 97v.-98).

În perioada sovietică se atestă un gol în ceea ce privește cercetarea genealogică la bulgarii din Basarabia. Aceasta se explică prin faptul că cercetătorii științifici și cei ai istoriei locale acordau mai multă atenție dezvoltării social-economice a bulgarilor basarabeni și sublinierii rolului Imperiului Rus în procesele pozitive ce se atestau în colonii. Aici trebuie adăugată și ideologia sovietică, care tindea spre ștergerea identității etnice a cetățeanului Uniunii Sovietice prin crearea unui popor sovietic nou – *Homo sovieticus*.

Însă perestroika de la sfârșitul anilor '80 a dus la schimbarea situației, ceea ce a permis apariția primelor articole în presa periodică referitoare la genealogia familiilor bulgare.

Acest fapt a fost posibil și din cauza deschiderii accesului cercetătorilor la așa-numitele „Cărțile metrice ale bisericilor” (Метрические книги), care se păstrează în Arhivele din Chișinău, Ismail și Odesa. Aceste surse, de o importanță majoră, oferă o informație largă în ceea ce privește datarea exactă a nașterii, cununiei și morții membrilor unei anumite familii. În ceea ce privește bulgarii din Basarabia, primele „Cărți metrice” sunt datate cu anul 1832 (ANRM. F. 211, inv. 21, d. 2) (Foto 3. Carte metricală a coloniei Camcic, anul 1834, fragment) (ANRM. F. 211, inv. 3, d. 214, ff. 532v.-533)

Pentru studierea genealogiei sunt la fel de importante Registrele de mărturisire (исповедные ведомости) a parohiilor. Acestea erau utilizate pentru înregistrarea enoriașilor din parohii care au participat la Taina Spovedaniei. Referitor la coloniile bulgare, în Arhiva Națională a Republicii

Moldova avem asemenea documente datate cu anul 1839 (ANRM. F. 211, inv. 2, d. 35). Aceste surse s-au păstrat mai bine pentru diferiți ani ai sec. al XIX-lea și începutul sec. XX în Arhiva din Ismail (КУИА. Ф. 631, оп. 1, д. 9, 12, 19).

Însă cercetătorii de istorie locală apelau și la alte izvoare la fel de importante, dar care aveau un caracter laic. Este vorba despre Registrele fiscale ale populației (ревизские сказки), care sunt păstrate în Arhiva Națională a Republicii Moldova din Chișinău. Din păcate, documentele primului Recensământ din 1821, efectuat cu scopul legalizării pământurilor deținute de coloniști, lipsesc. Informația incompletă poate fi suplinită cu datele Recensământului din 1835 (revizia VIII), din 1850 (revizia IX), din 1859 (revizia X). Aceste documente conțin listele locuitorilor tuturor celor 83 de colonii ale emigranților transdanubieni fondate la acel moment. Datorită formatului acestor liste, poate fi cercetată antropologia familiilor, structura socială pe sexe, vârstă, precum și procesul de migrație internă între colonii, întrucât este indicat locul anterior de reședință și data plecării (Foto 4. Catagrafia locuitorilor coloniei Camcic din 1835 (fragment) (ANRM. F. 134, inv. 2, d. 47, ff. 30v.-31).

Unul din primii cercetători care la sfârșitul anilor '80 – începutul anilor '90 a secolului XX a apelat la registrele fiscale ale populației a fost istoricul Petar Caireac din orașul Taraclia. În 1992 el scoate de sub tipar volumul biografic „Olimpii Panov”, dedicat acestui renumit taraclian, care a participat la eliberarea Bulgariei de sub dominația otomană și, după aceea, la construirea Statului Bulgar (Кайряк 1992). În lucrare a fost publicată în premieră spița genealogică a familiei Panov cu explicațiile și comentariile de rigoare.

Ulterior, P. Caireac a scris o valoroasă carte în două volume „Arborii genealogici ai Taracliei”, de asemenea în rusă, în care au fost incluse spițele de neam ale 75 de familii bulgare din acest oraș, reconstituite de la momentul stabilirii lor în Basarabia până la sfârșitul sec. XX (Кайряк 1999; Кайряк 2002). Actualmente, nepoții lui P. Caireac pregătesc pentru tipar un al treilea volum. Autorul și-a însoțit cercetările cu o scurtă descriere a istoriei fiecărei familii și a reprezentanților acesteia și a atașat numeroase fotografii. Trebuie remarcat faptul că, dacă în descrieri se referă în parte și la componența feminină a familiei, în spițele genealogice se dezvăluie doar linia masculină. Aceste spițe sunt întocmite conform metodologiei germane de cercetare genealogică.

Pe lângă faptul că P. Caireac a studiat literatura de referință și materialele de arhivă, el a călătorit mult în localitățile unde s-au stabilit taraclienii. Prealabil, materialele au fost publicate în presa rațională. Și călătoriile sale în Bulgaria (1984, 1987, 1993) s-au dovedit a fi fructuoase. Acolo a stabilit legături cu omonimi din orașul Smyadovo, a întocmit o spiță a reprezentanților familiei Caireac, s-a întâlnit cu descendenții originarilor din Taraclia stabiliți în Bulgaria (Червенков 1999: 4).

Anume Petar Caireac a introdus tradiția întâlnirilor reprezentanților familiilor din Taraclia. În cadrul acestor întruniri, istoricul local le arăta spițele genealogice alcătuite de el și le povestea despre istoria familiilor din trecut. De asemenea, P. Caireac, tradițional, vizita instituțiile de învățământ din Taraclia, unde le povestea elevilor despre cercetările sale genealogice. P. Caireac a fost și inițiatorul întâlnirilor periodice ale taraclienilor la Chișinău, unde prin eforturile sale a fost creată „comunitatea taracliană” (тараклийско землячество). La împlinirea a celor 100 de ani de la nașterea lui P. Caireac, Societatea Științifică a Bulgaristilor din Republica Moldova a selectat toate articolele publicistice (inclusiv și cele cu caracter genealogic) ale autorului și le-a publicat într-un volum cu titlul „Taraclia și taraclienii” (Кайряк 2014).

Cercetările genealogice ale lui P. Caireac au generat o mișcare genealogică în alte localități cu populație bulgară din Bugeac, fiind urmată de cercetările lui Ivan Manolov din s. Cairaclia (2009) și Zahari Iazadji din or. Tvardița (2016) (Манолов 2009; Язаджи 2016).

La începutul anilor 2000 a apărut o tendință nouă de cercetare monografică a istoriei unei anumite familii. Unul din primii, care a pus bazele acestei direcții de cercetare, a fost Mihail Stancev, profesor la Universitatea Națională „V. Karazin” din Harkov. Fiind istoric de formare, el a abordat tema cercetării în mod profesionist și, pentru prima dată, pe lângă alte surse, a folosit registrele metrice. Ca rezultat, în 2010, la Sofia, a ieșit de sub tipar monografia „Neamul Stancev (s. Corteni, Republica Moldova)” (Станчев 2010). Cartea descrie istoria de 200 de ani a celor nouă generații ale neamului Stancev. Conform datelor autorului, neamul Stancev numără 189 de persoane, ceea ce constituie 68 de familii. Cel mai vechi reprezentant al familiei este fondatorul acesteia, Marko Stoev Stancev (1791), iar cel mai tânăr – Irina Zaichenko (2009). Autorul a identificat reprezentanți ai familiei, în afară de Republica Moldova, în Ucraina, Bulgaria și Cehia.

În 2020 a urmat lucrarea istoricului din Taraclia Gheorghe Tanov – „Tanov – cronica neamului” (Танов 2020). Aici însă cercetătorul ignoră registrele metricale, apelând numai la Recensămintele din 1835, 1850 și din 1859. În schimb, lucrarea abundă în materiale în ceea ce privește istoria neamului în perioada sovietică și cea contemporană. Autorul prezintă în mod detaliat activitățile reprezentanților neamului Tanov, participarea lor la viața publică, tragediile legate de deportările din anii 1940 și 1949, mobilizarea populației masculine în armata muncii în primii ani postbelici (1945–1948), emigrarea din Taraclia în diferite țări etc.

Un rol important în sporirea mișcării genealogice l-au avut și edițiile periodice, care aveau ca scop popularizarea istoriei și culturii bulgarilor basarabeni. În acest sens, menționăm Almanahul „Rodoliubeț”, editat (începând din anul 1994) de către Societatea de prietenie și relații culturale cu bulgarii basarabeni și tavrieni „Rodoliubeț”, care își are sediul în Sofia. Într-o rubrică sunt publicate constant cercetările genealogice ale bulgarilor basarabeni (Боримечков 1994: 227-228; Кавалов 2000: 170-172; Пушков 2020: 405-408; Таукчи 2020: 262-266).

Revista „Bîlgarski horizonti”, editată de către Societatea științifică a bulgariștilor din Republica Moldova în anii 2001–2007, de asemenea a oferit spațiu pentru cei interesați de cercetări în domeniul genealogiei. Aici au fost publicate biografiile bulgarilor basarabeni care s-au manifestat în viața politică, economică și culturală a Bulgariei de după eliberarea de sub dominația otomană (Панови 2002: 7; Базайтова 2002: 26-27).

Unele din cele mai des folosite platforme pentru publicarea articolelor au fost și rămân ziarele de limbă bulgară: „Rodno slovo” (Chișinău), „Bîlgarski glas” (Taraclia), „Svetlina” (Taraclia), „Rodeni kraj” (Odesa) (vezi de exemplu: Танасова 1992; Боримечков 1994; Йоргова 2014; Петров 2014; Петров 2015; Герги 2021).

Pe lângă cercetările unor amatori, trebuie să evidențiem și câteva cercetări academice, alcătuite sub egida bulgariștilor din Chișinău. Aici trebuie menționat proiectul bilateral moldo-bulgar „Biografii ale bulgarilor basarabeni”, demarat în anul 1996 de Asociația Sociologilor din Bulgaria și Societatea Științifică a Bulgariștilor din Republica Moldova. Echipele de cercetare au vizitat localitățile bulgarilor basarabeni, unde au înregistrat 52 de istorii de familie. Dintre acestea, o parte (30) au fost scrise de informator sau de o persoană apro-

piată, altele (22) au fost spuse unui participant din echipa științifică. La surse s-au adăugat și 14 schițe ale lui Petar Caireac, care reproduc istoria unor familii ale bulgarilor basarabeni. În rezultatul acestei conlucrări a apărut culegerea „Bulgarii basarabeni despre ei înșiși...” (Бесарабските 1996).

În acest context, menționăm relația strânsă și constantă dintre cercetătorii din Republica Moldova și Bulgaria. De exemplu, în noiembrie 2015, la invitația colegilor din Sofia, istoricul Nicolai Cervencov a participat la Conferința științifică „Cercetări genealogice – pentru noi, pentru societate”, organizată de Institutul de Studii Istorice al Academiei de Științe a Bulgariei. În comunicarea sa, istoricul de la Chișinău a informat auditoriul despre sursele istorice utile pentru studiile genealogice ale bulgarilor basarabeni (Научна 2015).

Un alt bulgarist din Chișinău, care are un aport considerabil în ceea ce privește cercetările familiilor bulgarilor basarabeni, este doctorul în istorie Ivan Grec. În 2007, Domnia sa a scos de sub tipar culegerea „Locuitorii satului Ghiulmean: genealogii, rădăcini și istorii de familie” (Гюльмянцы 2007). Lucrarea include biografiile localnicilor din satul natal al autorului. Sunt publicate materiale cu caracter genealogic, în care autorii apelează la materialele de arhivă. În majoritatea cazurilor însă istoria neamurilor este bazată pe legende care sunt transmise din generație în generație.

Cercetările monografice de istorie asupra localităților bulgarilor basarabeni se pot împărți în trei tipuri, primul: atunci când în anexa lucrărilor sunt publicate tabele care oglindesc Recensămintele din 1835, 1850, 1859 /cazul istoriei orașelor Taraclia și Comrat, al satelor Ghiulmean, Cuporani etc./ (Грек 2006: 206-250; Булгар 2008: 30-47; Червенков, Думиника 2013: 394-604), al doilea: publicarea în anexa a spițelor genealogice ale unor anumite familii /Tvardița, Colibabovca, Ciuşmelia etc./ (Язджиджи 2016; Пасков 2011, 408-443), și al treilea: atunci când se redă istoria familiei (de la începuturi până în contemporaneitate) în forma de text /s. Камсис și alt./ (Златова, Златов, Георгиев 2003: 227-514).

În ultimul timp, cercetătorii științifici au acordat o atenție sporită genealogiei unor personalități marcante din Basarabia de origine bulgară. De exemplu, au fost compuse spițe genealogice ale primarilor de Chișinău din perioada țaristă – Dmitrii Minkov și Hristofor Kirov /alcătuite de către Ivan Duminica/ (Duminica 2015a: 126; Duminica 2015b: 114), spița genealogică a neamului de boieri basarabeni de origine bulgară Glavce, alcătuită de

către Sergiu Bacalov (Bacalov 2016: 216) și spița genealogică a cunoscutului preot iluminist din Basarabia Mihail Ceachir (alcătuită de către Stephan Bulgar). Însă ultima spiță are greșeli în ceea ce privește anul de naștere al lui Mihail Ceachir (27.04.1861–08.09.1938) și repetă practic toate greșelile cercetătorilor precedenți ai trecutului neamului Ceachir.

Actualmente, mișcarea genealogică printre bulgarii din Basarabia se caracterizează prin tendința spre cercetarea unor izvoare noi. Astfel, tot mai mult se simte necesitatea cercetării arhivelor din Bulgaria, în privința stabilirii locurilor de emigrare a celor care au pus bazele unei familii anumite în Basarabia. Acest proces însă este complicat, documentele din sec. al XVIII-lea au fost întocmite de administrația otomană în grafie arabă, ceea ce face aproape imposibil ca ele să fie studiate de către cercetători nepregătiți.

De asemenea, în ultimul timp se observă și mișcarea genealogiștilor spre popularizarea cercetărilor în domeniu. În acest sens, în școli se organizează diferite seminare și mese rotunde, unde elevilor li se vorbește despre necesitatea și rolul cercetărilor genealogice, ca unul din instrumentele pentru păstrarea identității etnice. Spre exemplu, în orașul Taraclia, astfel de cercetări genealogice prin școli le promovează Tatiana Nechit, directoarea Muzeului Patrimoniului Cultural local.

În concluzie, cele menționate mai sus ne permit să constatăm, că mișcarea genealogică printre bulgarii din Basarabia este caracterizată prin procese active de cercetare. Se observă și tendințe spre investigarea unor direcții noi (de exemplu, genealogia unor personalități marcante). Cu toate acestea, menționăm și unele probleme legate de fragmentarea surselor, mai ales cele de la sfârșitul sec. XVI-II – începutul sec. XIX, care nu permit ridicarea spițelor genealogice în timpul de până la emigrarea bulgarilor în Basarabia.

Referințe bibliografice / References

Arhiva Națională a Republicii Moldova (ANRM). Fondul nr. 134 „Camera de stat a Guberniei Basarabiei”, 1824–1917.

ANRM. Fondul nr. 211 „Registrelle parohiilor din Basarabia”, 1812–1918.

Bacalov S. 2016. Noi documente referitoare la neamul Glavce. În: Relațiile moldo-bulgare: istorie și cultură / Молдовско-български връзки: история и култура. Chișinău: Lexon-Prim, p. 210-232.

Duminica Iv. 2015a. Bulgarul Hristofor Kirov (1844–1888) – activist pe tărâmul social al Chișinăului. În: Identitățile Chișinăului. Ediția a II-a. Chișinău: ARC, p. 115-127.

Duminica Iv. 2015b. Dmitrii Mincov – un bulgar la cârma Chișinăului (1850–1854; 1857–1864). În: Identitățile Chișinăului. Ediția a II-a. Chișinău: ARC, p. 100-114.

Duminica Iv. 2017. Coloniile bulgarilor în Basarabia (1774–1856). Chișinău: Lexon-Prim.

Popovschi N. 1931. Istoria bisericii din Basarabia în veacul al XIX-lea sub ruși. Chișinău: Tipografia Eparhială „Cartea Românească”.

Базайтова Р. 2003. Семейство Калинкови и техните потомци. În: Български хоризонти. Кишинев, брой 4, с. 26-27 / Bazajtova R. 2003. Semejstvo Kalinkovi i tekhnite potomci. In: B"lgarski horizonti. Kishinev, broj 4, s. 26-27.

Бесарабските 1996. Бесарабските българи за себе си. Съставители: П.-Е. Митев и Н. Червенков. София, IMIR / Besarabskite 1996. Besarabskite b"lgari za sebe si. S"staviteli: P.-E. Mitev i N. Chervenkov. Sofiya: IMIR.

Боримечков Д. 1994а. Да си спомним потеклото. În: Алманах „Родолубец”, София, брой I, с. 227-228 / Borimechkov D. 1994. Da si spomnim potekloto. In: Almanah „Rodolyubec”, Sofiya, broj I, s. 227-228.

Боримечков Д. 1994б. Родова среща. În: Български глас, Тараклия, брой 3 / Borimechkov D. 1994b. Rodova sreshcha. In: B"lgarski glas, Tarakliya, broj 3.

Булгар С. 2008. История города Комрата. Кишинев: Reclama / Bulgar S. 2008. Istoriya goroda Komrata. Kishinev: Reclama.

Герги Д. 2021. Из истории тараклийского рода Герги. În: Свет. Тараклия, 14 января / Gergi D. 2021. Iz istorii taraklijskogo roda Gergi. In: Svet. Tarakliya, 14 yanvarya.

Грек И. 2006. Гюлмян – Дюльмен – Яровое. (Очерки истории болгарского села в Бессарабии). Кишинев: „S.Ș.B.” / Grek I. 2006. Gyulmyan – Dyul'men – Yarovoe. (Ocherki istorii bolgarskogo sela v Bessarabii). Kishinev: „S.Ș.B.”.

Гюлмянцы 2007. Гюлмянцы: родословные корни и семейные истории. Сост. И. Ф. Грек. Кишинев: Business Elita / Gyulmyancy 2007. Gyulmyancy: rodoslovnye korni i semejnye istorii. Sost. I. F. Grek. Kishinev: Business Elita.

Златова В., Златов И., Георгиев Ф. 2003. Камчик (с. Заря Саратовского района). Измаил: Измаильская городская типография / Zlatova

V., Zlatov I., Georgiev F. 2003. Kamchik (s. Zarya Saratskogo rajona). Izmail: Izmail'skaya gorodskaya tipografiya.

Йоргова Д. 2014. Гордост за своя род. În: Роден край. Одеса, 29 март / Jorgova D. 2014. Gordost za svoya rod. In: Roden kraj. Odesa, 29 mart.

Кавалов И. 2000. Нашият род. În: Алманах „Родолубец”, София, брой IV, с. 170-172. / Kavalov I. 2000. Nashiyat rod. In: Almanah „Rodolyubec”, Sofiya, broy IV, s. 170-172.

Кайряк П. А. 1992. Олимпий Панов (1852–1992). Кахул: б.и. / Kajryak P. A. 1992. Olimpij Panov (1852–1992). Kahul: b.i.

Кайряк П. А. 1999. Родословные древа Тараклии. Кишинев: „S.Ș.B.” / Kajryak P. A. 1999. Rodoslovnye dreva Taraklii. Kishinev: „S.Ș.B.”

Кайряк П. А. 2002. Родословные древа Тараклии. Книга вторая. Кишинев: „S.Ș.B.” / Kajryak P. A. 2002. Rodoslovnye dreva Taraklii. Kniga vtoraya. Kishinev: „S.Ș.B.”

Кайряк П. А. 2014. Тараклия и тараклийци. Составители: Н. Червенков и Ив. Думиника. Кишинев: „S.Ș.B.” / Kajryak P. A. 2014. Tarakliya i taraklijci. S"staviteli: N. Chervenkov i Iv. Duminika. Kishinev: „S.Ș.B.”

Коммунальное учреждение «Измаильский архив». Ф. 631 Старший благочинный Болградского благочинного управления, г. Болград. / Kommunal'noe uchrezhdenie «Izmail'skij arhiv». F. 631 Starshij blagochinnyj Bolgradskogo blagochinnogo upravleniya, g. Bolgrad.

Манолов И. 2009. Родословные древа с. Кайраклия. Кишинев: „S.Ș.B.” / Manolov I. 2009. Rodoslovnye dreva s. Kajrakliya. Kishinev: „S.Ș.B.”.

Научна 2015. Научна среща на български генеалози. În: Свет. Тараклия, 3 декември. / Nauchna 2015. Nauchna sreshcha na b"lgarski genealozi. In: Svet. Tarakliya, 3 dekabrya.

Реулец Л., Кышлалы Г. 2020. Тодор Чакир – основатель священнической династии Чакиров в Бессарабии. În: Протоиерей Михаил Чакир – просветитель и религиозный деятель Бессарабии, национальная научная конференция. Кишинев: НИЦ Гагаузии, с. 11-18. / Reulec L., Kyshlaly G. 2020. Todor Chakir – osnovatel' svyashchennicheskoy dinastii Chakirov v Bessarabii. In: Protoierej Mihail Chakir – prosvetitel' i religioznyj deyatel' Bessarabii, nacional'naya nauchnaya konferenciya. Kishinev: NIC Gagauzii, s. 11-18.

Панови 2002. Панови – род с традиция и слава. În: Български хоризонти. Кишинев, брой 3, с. 7. / Panovi – rod s tradiciya i slava. In: B"lgarski horizonti. Kishinev, broj 3, s. 7.

Пасков И. 2011. Колибабовка. Болгарское село на севере Буджака. Науч. ред. Н. Червенков. Кишинев: „S.Ș.B.” / Paskov I. 2011. Kolibabovka. Bolgarskoe selo na severe Budzhaka. Nauch. red. N. Chervenkov. Kishinev: „S.Ș.B.”.

Петров И. 2014. Той е гордост на Голица. În: Роден край. Одеса, 29 март. / Petrov I. 2014. Toj e gordost na Golica. In: Roden kraj. Odesa, 29 mart.

Петров И. 2015. Голицкото семейство Стоянови – пазител на родовата памет. În: Роден край. Одеса, 4 април. / Petrov I. 2015. Golickoto semejstvo Stoyanovi – pazitel na rodovata pamet. In: Roden kraj. Odesa, 4 april.

Пушков И. 2020. Свещеникът от българска колония Долукъой Василий Михайлович Казанаклий. În: Алманах „Родолубец”, София, брой X, с. 405-408. / Pushkov I. 2020. Sveshchenik"t ot b"lgarska koloniya Doluk'oj Vasilij Mihajlovich Kazanaklij. In: Almanah „Rodolyubec”, Sofiya, broj X, s. 405-408.

Станчев М. 2010. Род Станчевых (с. Кортен, Республика Молдова). София: б.и. / Stanchev M. 2010. Rod Stanchevyh (s. Korten, Respublika Moldova). Sofiya: b.i.

Танасова Т. 1992. Грекови от Кайраклия. În: Родно слово. Кишинев, брой 39-40. / Tanasova T. 1992. Grekovi ot Kajrakliya. In: Rodno slovo. Kishinev, broj 39-40.

Танов Г. Х. 2020. Тановы: хроника рода. Кишинев: Lexon-Prim / Tanov G. H. 2020. Tanovy: hronika roda. Kishinev: Lexon-Prim.

Таукчи А. 2020. За Савелий Василиевич Таукчи и неговата родолюбива дейност в с. Кортен, Република Молдова. În: Алманах „Родолубец”, София, брой X, с. 262-266. / Taucchi A. 2020. Za Savelij Vasilievich Taucchi i negovata rodolyubiva dejnost v s. Korten, Republika Moldova. In: Almanah „Rodolyubec”, Sofiya, broj X, s. 262-266.

Титоров И. 1910. Георгий Иванович Цанко-Килчик от Комрат, Бесарабия. София: Придворна печатница / Titorov I. 1910. Georgij Ivanovich Canko-Kilchik ot Komrat, Besarabiya. Sofiya: Pridvorna pechatnica.

Чакир Д. 2005. Биографический очерк рода и фамилии Чакир. În: Страницы истории и ли-

тературы гагаузов XIX – нач. XX вв. Кишинев: Pontos, 25-55. / Chakir 2005. Biograficheskiy ocherk roda s. i familii Chakir. In: Ctranicy istorii i literatury gagauzov XIX – nach. XX vv. Kishinev: Pontos, s. 25-55.

Червенков Н. 1999. Летопись поколений Тараклии. În: Кайряк П. А. Родословные древа Тараклии. Кишинев: „S.Ș.B.”, с. 4-6. / Chervenkov N. 1999. Letopis' pokolenij Taraklii. In: Kajryak P. A. Rodoslovnye dreva Taraklii. Kishinev: „S.Ș.B.”, s. 4-6

Червенков Н., Думиника Ив. 2013. Тараклии – 200 лет. Том I (1813–1940). Кишинев: Cu drag / Chervenkov N., Duminika Iv. 2013. Taraklii – 200 let. Tom I (1813–1940). Kishinev: Cu drag.

Язаджи З. М. 2016. Из историята на Твърдица, Република Молдова. Т. 2. Родословни дървета. Шумен: Химера / Yazadzhi Z. M. 2016. Iz istoriyata na Tv"rdica, Republika Moldova. T. 2. Rodoslovni d"rveta. Shumen: Himera.

Ivan Duminica (Chișinău, Republica Moldova). Doctor habilitat în istorie, Centrul de Etnologie, Institutul Patrimoniului Cultural.

Иван Думиника (Кишинев, Республика Молдова). Доктор хабилитат истории, Центр этнологии, Институт культурного наследия.

Ivan Duminica (Chisinau, Republic of Moldova). Doctor of History, Center of Ethnology, Institute of Cultural Heritage.

E-mail: duminicaivan@yandex.ru

ORCID: 0000-0002-2019-6456

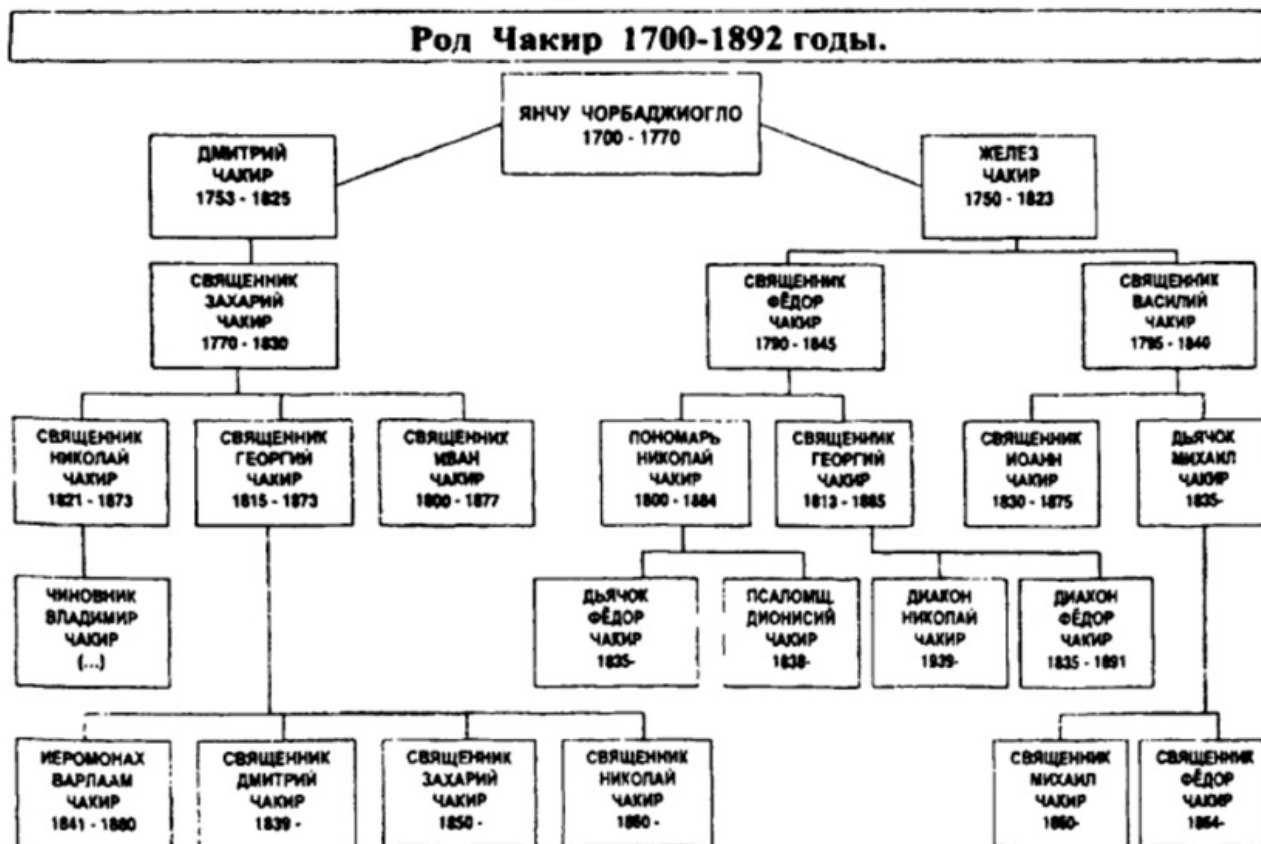
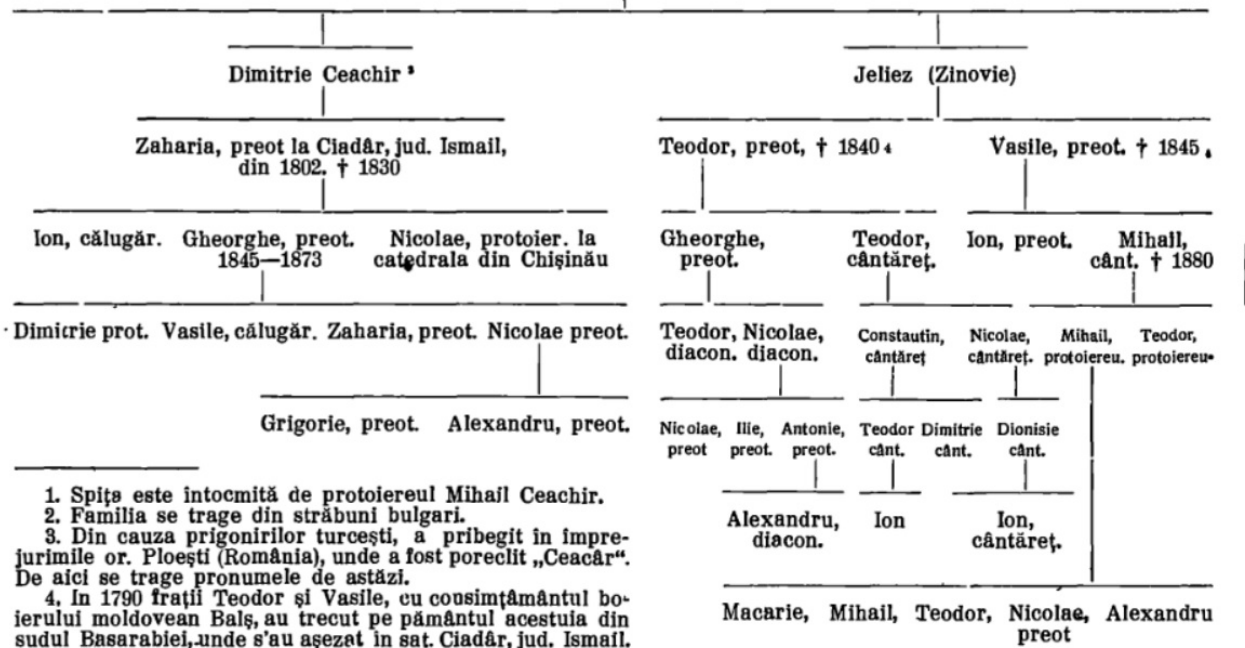

Foto 1. Spița genealogică a familiei Ceachir, întocmită de preotul Dmitri Ceachir (Чакир 2005).

B. Familia Ceachir¹

Ianciu (Ion) Ciobadjioglo.²

1. Spița este întocmită de protoiereul Mihail Ceachir.
2. Familia se trage din străbuni bulgari.
3. Din cauza prigonirilor turcești, a pribegit în împrejurimile or. Ploești (România), unde a fost poreclit „Ceacăr”. De aici se trage pronumele de astăzi.
4. În 1790 frații Teodor și Vasile, cu cousimțământul boierului moldovean Bals, au trecut pe pământul acestuia din sudul Basarabiei, unde s’au așezat în sat. Ciadâr, jud. Ismail.

Foto 2. Spița genealogică, întocmită de preotul Mihail Ceachir (Popovschi 1931: 489).

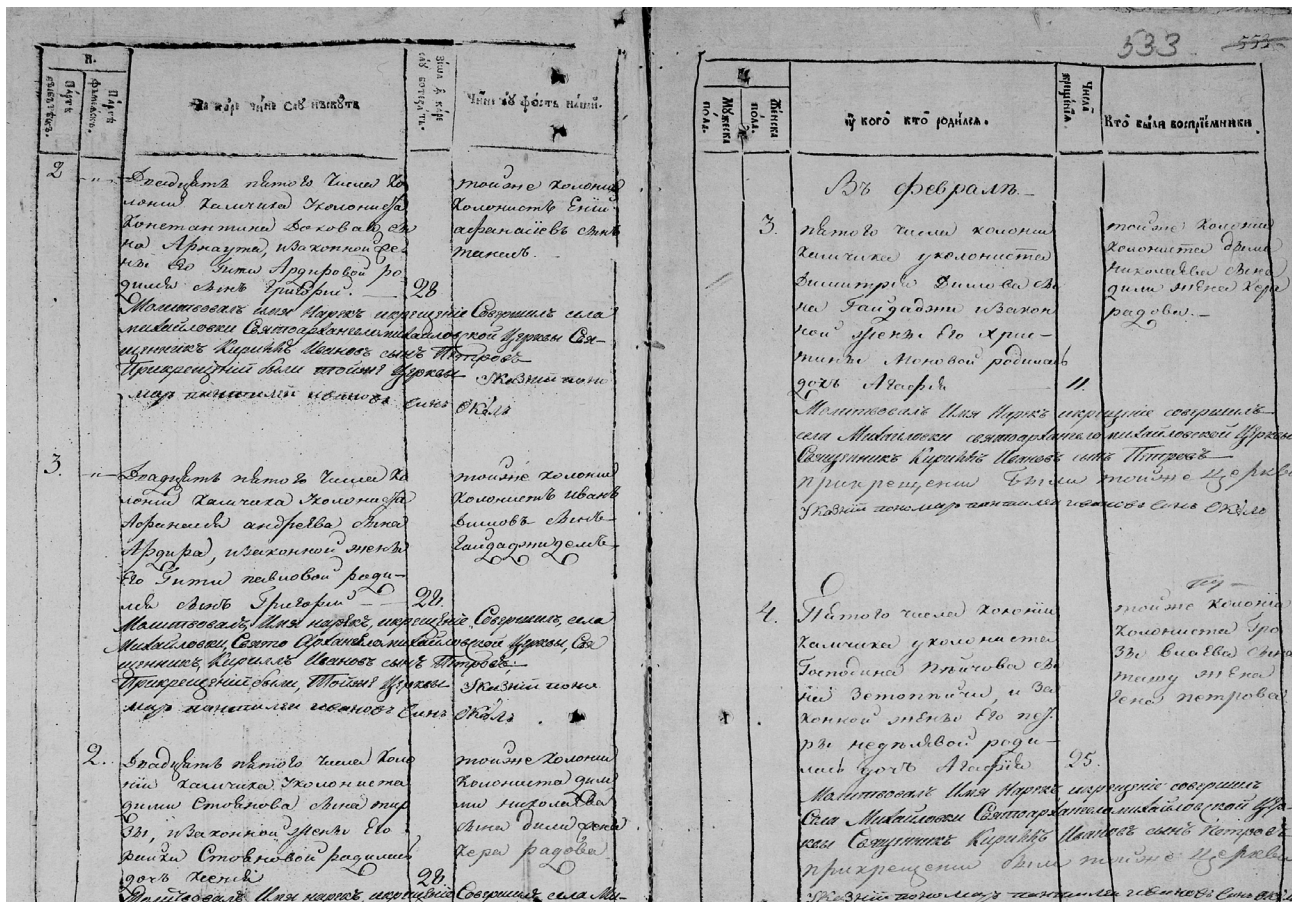

Foto 3. Carte metricală a coloniei Camcic, anul 1834 (fragment) (ANRM. F. 211, inv. 3, d. 214, ff. 532v.-533)

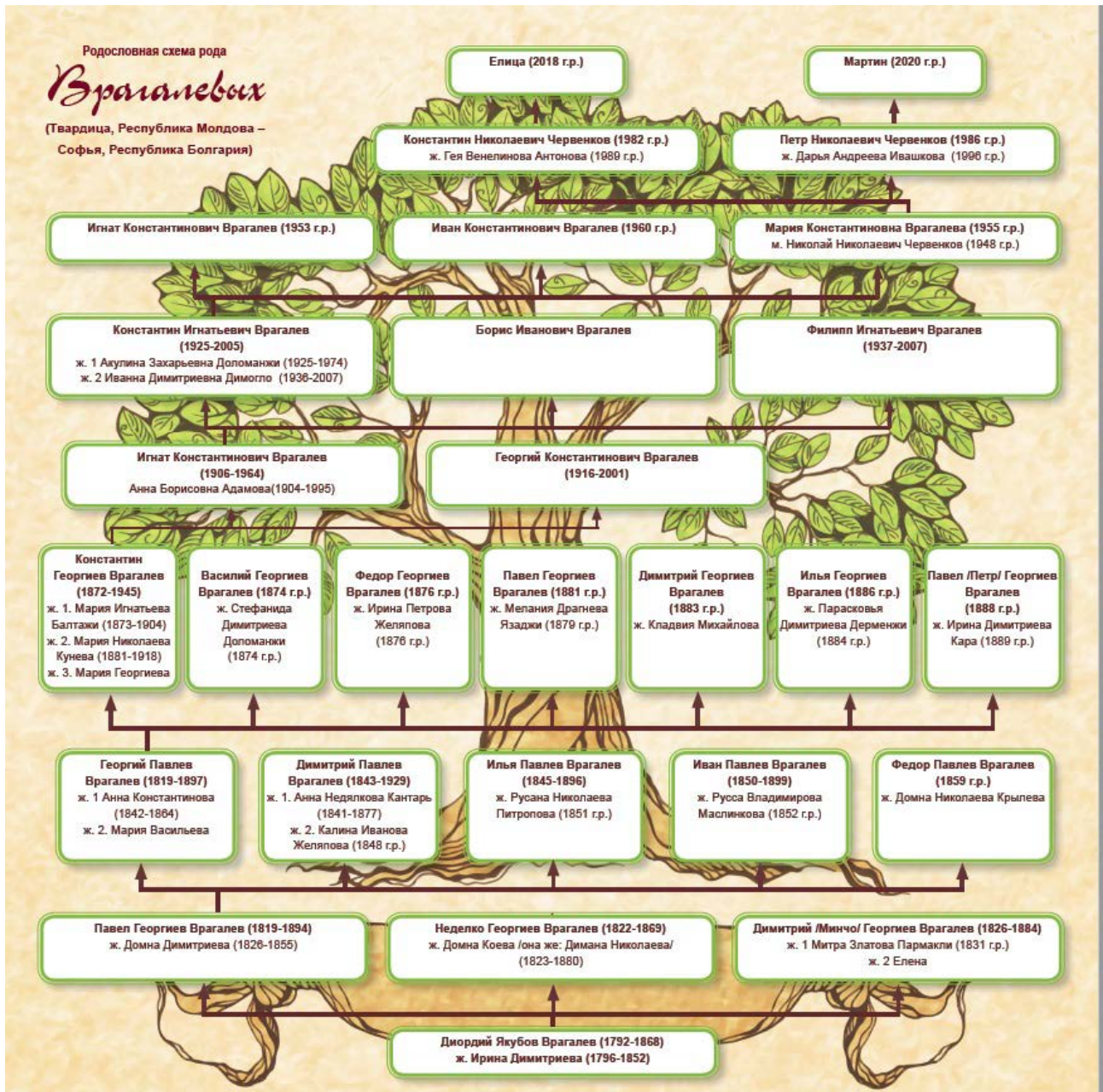

РЕВИЗСКАЯ СКАЗКА			
1835 года Бессарабской Области			
Уезда селения			
Нижинобуковинского Округа Колонія Камчикъ			
Семья	Мужескіе поля	По поземной Вѣдъ погосударственной ревизіи состо. числа выданъ и посядь было, оной прѣбыл.	Нѣмбъ на лицо
№:	№:	Лѣтъ а.	Когда именно: Лѣтъ.
1	Евѣя Атанасова	Новые Вересо Земли выданъ мнѣ 24 апрѣля 1830 г.оду.	34
	Евѣя Атанасова Савва	"	"
	Иванъ	"	11
	Фотоміа	"	4
	Фурнасий	"	1
	Евѣя Атанасова Братъ	"	18.
	Костя	"	"
2	Петръ Милошъ	"	39
	Петръ Милошъ Савва	"	"
	Мико	"	19
	Петко	"	13
	Якій	"	11
	Модеръ	"	2
Итого Мужеска поля на Лицо			10
Переносъ			10

РЕВИЗСКАЯ СКАЗКА			
1835 года Бессарабской Области			
Уезда селения			
Нижинобуковинского Округа Колонія Камчикъ			
Семья	Женскіе поля	Во временной ошлучав	Нѣмбъ на лицо.
№:	№:	Съ котораго времени.	Лѣтъ.
1	Евѣя Атанасова Жена Милошъ	"	32
	Евѣя Атанасова дочь Давра	"	12
2	Петра Милошъ Жена	"	36
	Петра Милошъ дочери	"	"
	Уока	"	16
	Урина	"	3
	Петра Милошъ Мать	"	59.
	Уока	"	"
Итого Женска поля на Лицо			6
Переносъ			6

Foto 4. Catagrafia locuitorilor coloniei Camcic din 1835 (fragment) (ANRM. F. 134, inv. 2, d. 47, ff. 30v.-31)

Foro 5. Arborile genealogice familiei: Vragalev (or. Tvardița /Republica Moldova/ Alcătuitor – Ivan Duminica, 2023)